

ZAPROSZENIE DO ZGŁASZANIA UWAG DOTYCZĄCYCH INICJATYWY (bez oceny skutków)

TYTUŁ INICJATYWY	Strategia UE na rzecz energii słonecznej
WIODĄCA I ODPOWIEDZIALNY DZIAŁ DG	DG ENER – C1
PRAWDOPODOBNY RODZAJ INICJATYWY	Komunikat Komisji
ORIENTACYJNY TERMIN	II kw. 2022 r.
INFORMACJE DODATKOWE	https://ec.europa.eu/energy/topics/renewable-energy_en

A. Kontekst polityczny, określenie problemu i analiza zgodności z zasadą pomocniczości

Kontekst polityczny

Ambitne cele Europejskiego Zielonego Ładu, w tym ambitniejszy cel klimatyczny UE na 2030 r. oraz cel polegający na osiągnięciu neutralności klimatycznej do 2050 r., wymagają przebudowy systemu energetycznego, który odpowiada za 75% emisji gazów cieplarnianych w UE. Przyspieszenie wprowadzania energii ze źródeł odnawialnych ma zasadnicze znaczenie dla sukcesu Europejskiego Zielonego Ładu; przyczyni się również do zmniejszenia zależności UE od importowanych paliw kopalnych oraz do obniżenia cen energii. Udział energii słonecznej w tej transformacji będzie musiał znacznie wzrosnąć w celu zasilania zintegrowanego systemu energetycznego, elektryfikacji sektorów zastosowań końcowych i wspierania ukierunkowanego wprowadzania wodoru odnawialnego.

W dniu 14 lipca 2021 r. Komisja Europejska przedstawiła kompleksowy pakiet legislacyjny służący realizacji Europejskiego Zielonego Ładu. Zawierał on wnioski dotyczące systemu handlu emisjami, efektywności energetycznej, infrastruktury ładowania i opodatkowania energii. Obejmował również przegląd dyrektywy w sprawie energii odnawialnej, w którym wyznaczono cel polegający na podwojeniu udziału energii ze źródeł odnawialnych w UE w 2020 r., tak aby do 2030 r. osiągnąć co najmniej 40% zużycia energii końcowej, oraz przewidziano dodatkowe środki mające na celu ułatwienie wprowadzania odnawialnych źródeł energii. W maju 2021 r. Komisja zaktualizowała również swoją strategię przemysłową, odnosząc się do wzmocnienia łańcucha wartości unijnego sektora energii słonecznej.

W tym kontekście program prac Komisji na 2022 r. obejmuje strategię UE na rzecz energii słonecznej, o której jest również mowa w sprawozdaniu na temat stanu unii energetycznej. Jej celem jest uwolnienie potencjału energii słonecznej w zakresie przyczynienia się do realizacji celów Europejskiego Zielonego Ładu dotyczących klimatu i energii w oparciu o pakiet legislacyjny przedstawiony w lipcu oraz bieżące wdrażanie pakietu dotyczącego czystej energii. Strategia obejmie analizę aktualnej sytuacji w zakresie energii słonecznej w całej UE, określenie barier, zaproponowanie środków mających na celu przyspieszenie wprowadzania, zapewnienie, aby społeczeństwo skorzystało z możliwości związanych z tymi zmianami, oraz zwiększenie integracji systemu. Rozważone zostaną również możliwości zwiększenia konkurencyjności UE w całym łańcuchu wartości energii słonecznej.

Problem, któremu ma zaradzić inicjatywa

W 2020 r. odnawialna energia słoneczna dostarczała 5% koszyka energii elektrycznej w UE, co oznacza wzrost z 3% w 2015 r. Po latach powolnego tempa rozpowszechniania instalacji energii słonecznej w UE dane liczbowe zaczęły rosnąć w 2018 r. i osiągnęły poziom 20 GW zainstalowanej mocy w 2020 r., ale postępy w tym zakresie są różne w poszczególnych państwach członkowskich. Aby zrealizować cel Europejskiego Zielonego Ładu polegający na osiągnięciu 40% udziału energii ze źródeł odnawialnych do 2030 r., konieczne jest jeszcze szybsze, ponad trzykrotne zwiększenie nowo wprowadzanych mocy ze 120 GW w 2020 r. do 420 GW do 2030 r.

W strategii zostaną zatem uwzględnione wyzwania związane z wprowadzaniem i wytwarzaniem energii słonecznej w obszarach takich jak procedury przetargowe, systemy wsparcia finansowego, pozwolenia, przyłączenie do sieci czy gwarancje pochodzenia. Przeanalizowane zostaną szczególne wyzwania związane z wszystkimi formami wprowadzania instalacji energii słonecznej, zarówno fotowoltaicznymi, jak i termicznymi, od instalacji mieszkalnych po instalacje na skalę przemysłową, z uwzględnieniem innowacyjnych rozwiązań, takich jak fotowoltaika zintegrowana z budynkiem.

W strategii zostanie również rozważona kwestia zapewnienia nieprzerwanego dostępu do przystępnych cenowo i konkurencyjnych produktów związanych z energią słoneczną przy jednoczesnym wspieraniu wysokich norm w zakresie zrównoważonego rozwoju, w tym w odniesieniu do wpływu na środowisko i efektywnego wykorzystania surowców (np. poprzez wymogi regulacyjne w kontekście ekoprojektu i etykietowania energetycznego). Normy te mogą przyczynić się do dalszej akceptacji energii słonecznej przez ogół społeczeństwa. W analizie podaźowych aspektów energii słonecznej w UE zostaną również uwzględnione korzyści i potencjalne zagrożenia wynikające z globalnych łańcuchów dostaw oraz zostanie ocenione, w jaki sposób innowacje w UE mogą przyczynić się do sprostania tym wyzwaniom.

W pakiecie dotyczącym czystej energii propagowano model energetyczny, w którym obywatele i społeczności mogą odgrywać aktywniejszą rolę, za pomocą przepisów, które obecnie wchodzą w zakres ustawodawstwa krajowego, co jest szczególnie istotne dla energii słonecznej. Zmiana ta umożliwi MŚP i obywatelom bezpośrednie korzystanie z możliwości wynikających ze zmniejszenia kosztów energii słonecznej i z pojawiających się modeli transakcji energetycznych przez tworzenie wartości dodanej na szczeblu lokalnym i podjęcie wyzwania związanego z ubóstwem energetycznym. Ponadto upowszechnienie pojazdów elektrycznych, baterii, pomp ciepła i innych inteligentnych komponentów będzie powodowało ciągły wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną, integrację systemu i interoperacyjność. Jeżeli pozostałe bariery techniczne i regulacyjne utrudniające ten proces zostaną zidentyfikowane i usunięte, zmiany te mogą przyczynić się do dalszej dekarbonizacji systemu energetycznego i mogą umożliwić konsumentom przejęcie kontroli nad ich aktywami energetycznymi i uczestnictwo w rynku.

Podstawa działania UE (podstawa prawna i analiza zgodności z zasadą pomocniczości)

Podstawa prawna

Podstawę prawną inicjatywy stanowi art. 194 ust. 2 TFUE.

Praktyczna potrzeba działania na poziomie UE

Racjonalny pod względem kosztów, przyspieszony rozwój sektora energii słonecznej w ramach bardziej zintegrowanego systemu energetycznego nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie. Konieczne jest podejście na szczeblu UE, aby stworzyć właściwe zachęty dla państw członkowskich o różnych poziomach ambicji do przyspieszenia w skoordynowany sposób transformacji energetycznej polegającej na przejściu na bardziej zintegrowany i energooszczędny system energetyczny oparty na produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Strategia UE w zakresie energii słonecznej przyczyni się do sprostania temu wyzwaniu.

B. Co ma osiągnąć inicjatywa i w jaki sposób?

Inicjatywa ma na celu określenie – na szczeblu unijnym, krajowym i na innych szczeblach – środków z zakresu polityki, które mogą pomóc zoptymalizować wkład energii słonecznej w osiągnięcie celów Europejskiego Zielonego Ładu, w tym w zakresie wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. W strategii przeanalizowane zostanie również, w jaki sposób energia słoneczna może przyczynić się do stawienia czoła wyzwaniom związanym ze sprawiedliwą transformacją i ubóstwem energetycznym.

Zadaniem strategii będzie określenie środków z zakresu polityki mających trzy główne cele:

- przyspieszenie wprowadzania za pomocą środków po stronie popytu, aby osiągnąć cele w zakresie energii ze źródeł odnawialnych na 2030 r., ze szczególnym uwzględnieniem potencjału wprowadzania na zasadach rynkowych oraz sposobów jego jak najszerszego promowania;
- zapewnienie bezpiecznych dostaw przystępnych cenowo i zrównoważonych produktów związanych z energią słoneczną za pomocą środków po stronie podaży, w tym wysokich norm w zakresie zrównoważonego rozwoju i odporności globalnego łańcucha dostaw energii fotowoltaicznej oraz
- maksymalizacja korzyści społeczno-gospodarczych, potencjału i wartości energii słonecznej jako elementu dobrze zintegrowanego, zorientowanego na konsumenta systemu energetycznego m.in. przez zwiększenie interoperacyjności i kompatybilności odpowiednich urządzeń oraz strategii w zakresie komunikacji i zarządzania danymi.

Prawdopodobne skutki
Oczekuje się, że inicjatywa przyczyni się do zwiększenia tempa upowszechniania instalacji i wykorzystania energii słonecznej w państwach członkowskich UE oraz do zwiększenia integracji tej technologii z systemem energetycznym.
Monitorowanie w przyszłości
Państwa członkowskie są proszone o aktualizację krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu do 2023 r. Będzie to okazja do przedstawienia sprawozdania na temat wprowadzania energii słonecznej, planów i środków służących osiągnięciu tego celu po przyjęciu strategii.
C. Lepsze stanowienie prawa
Ocena skutków
W niniejszej inicjatywie określa się ogólne podejście polityczne i nie zobowiązuje się do podjęcia działań. W związku z tym nie przeprowadza się oceny skutków w celu wsparcia jej przygotowania.
Strategia konsultacji
Główne działania konsultacyjne będą prowadzone w drodze otwartych internetowych konsultacji publicznych trwających 12 tygodni, ogłoszonych w tym samym czasie co niniejsze zaproszenie do zgłaszania uwag. Wszyscy obywatele i organizacje mogą uczestniczyć w internetowych konsultacjach publicznych. W otwartych konsultacjach publicznych będzie można wziąć udział za pośrednictwem strony internetowej Komisji poświęconej konsultacjom „Wyraź swoją opinię!”. Po zakończeniu konsultacji zostanie tam opublikowane sprawozdanie podsumowujące.
Powody prowadzenia konsultacji
Celem otwartych internetowych konsultacji publicznych jest zebranie opinii państw członkowskich, zainteresowanych stron i obywateli na temat proponowanego zakresu i treści strategii oraz dodatkowych elementów, które strategia powinna obejmować.
Grupa docelowa
Jeżeli chodzi o wprowadzanie energii słonecznej w UE, głównymi zainteresowanymi stronami są: organy publiczne; przedsiębiorstwa zajmujące się energią słoneczną, takie jak producenci produktów, podmioty realizujące projekty lub przedsiębiorstwa związane z integracją instalacji słonecznych, takie jak koncentrowacze lub dostawcy rozwiązań cyfrowych, w tym MŚP; społeczności energetyczne; organizacje konsumenckie; organizacje pozarządowe; organizacje zajmujące się badaniami naukowymi i innowacjami oraz osoby fizyczne, które produkują lub zużywają energię słoneczną lub są nią po prostu zainteresowane.